

БАШТАЛГЫЧ КЛАССТА ЛЕКСИКО-ОРФОГРАФИЯЛЫК ИШТИ АЛЫП БАРУУДА ЖАЗЫЛЫШЫН ТЕКШЕРЕ АЛБАЙ ТУРГАН СӨЗДӨРДҮ ЭСКЕ ТУТУУ ЫКМАЛАРЫ

Юсупова А. М.¹, Алгожоева Ж.Б.² Чынгызова Ч.³

⁽¹⁾ п.и.к., Ж.Баласагын атындагы КУУнун Педагогикалык факультетинин Мектепке чейинки, мектеп педагогикасы жана окутуунун технологиялары кафедрасынын доценти

⁽²⁾ Ж.Баласагын атындагы КУУнун Педагогикалык факультетинин Мектепке чейинки, мектеп педагогикасы жана окутуунун технологиялары кафедрасынынага окутуучусу

⁽³⁾ Ж.Баласагын атындагы КУУнун Педагогикалык факультетинин Мектепке чейинки, мектеп педагогикасы жана окутуунун технологиялары кафедрасынын магистри

Аннотация. Орфографиялык көрөгөчтүктү калыптандыруу маселеси азыркы мектепте барган сайын актуалдуу болуп баратат. Докладда башталгыч класстардагы текшерилбеген орфографияларды жаттоо боюнча көнүгүүлөр жана жаттоо ыкмалары талкууланып, алардын билими башталгыч класстын окуучусуна эч кандай эрежеге баи ийбеген сөздөрдү туура окууга жана жазууга мүмкүндүк берет. Макалада башталгыч класстардын мугалимдеринин кесиптик педагогикалык ишмердүүлүгүн жемиштүү ишке ашыруу үчүн зарыл болгон жаттоонун айрым ыкмалары жөнүндө маселе козголот. Сабаттуу жазууга жетишүү үчүн мугалимдин сөздүк сөздөр менен иштөөсү эффективдүү болушу үчүн сөздүк сөздөрдүн туура жазылышын бекем эстеп калуу үчүн натыйжалуураак болгон ар кандай ыкмаларды, көнүгүүлөрдү колдонуу зарылдыгын бул макалада чагылдырылат.

Ачкыч сөздөр: орфография, эрежелер, сөз байлыгы, орфографиялык көрөгөчтүк.

МЕТОДЫ ЗАПОМИНАНИЯ СЛОВ, НЕ ПОДДАЮЩИХСЯ ПРОВЕРКЕ ПРАВОПИСАНИЯ В ЛЕКСИКО-ОРФОГРАФИЧЕСКОЙ РАБОТЕ В НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЕ

Юсупова А. М.¹, Алгожоева Ж. Б.², Чынгызова Ч.³

⁽¹⁾канд.пед. наук, доцент кафедры Дошкольной, школьной педагогики и образовательных технологий, Педагогического факультета,

⁽²⁾ КНУ имени Ж.Баласагына.ст.препод. кафедры Дошкольной, школьной педагогики и образовательных технологий, Педагогического факультета,

⁽³⁾ КНУ имени Ж.Баласагына. магистр КНУ имени Ж.Баласагына. г.Бишкек

Аннотация. Все большую актуальность в современной школе приобретает проблема формирования орфографической зоркости. В статье рассматриваются методы заучивания и упражнения по запоминанию непроверяемых орфографий в начальных классах, знание которых позволят учащемуся начального класса грамотно читать и писать слова, не подчиняющихся к каким-либо правилам. В статье также затрагивается вопрос об определенных способах запоминания, необходимых для продуктивного осуществления профессиональной педагогической деятельности учителей начальных классов. Чтобы добиться грамотного письма, чтобы работа учителя со словарными словами была эффективной, нужно использовать разнообразные методы, приемы, способы, которые являлись бы более эффективными для прочного запоминания грамотного написания словарных слов, которые рассматриваются в данной статье.

Ключевые слова: орфограмма, правила, словарные слова, орфографическая зоркость

METHODS OF MEMORIZING WORDS THAT ARE NOT AMENABLE TO SPELLING CHECK IN LEXICAL AND SPELLING WORK IN ELEMENTARY SCHOOL

Yusupova A. M.¹, Algozhoeva Zh. B.², Chyngyzova Ch.³

⁽¹⁾ *cand.ped. Sciences, Associate Professor of the Department of Preschool, school pedagogy and educational technologies,*

⁽²⁾ *Faculty of Education, KNU named after Zh. Balasagyn. senior lecturer departments of preschool, school pedagogy and educational technologies,*

⁽³⁾ *Faculty of Education, KNU named after Zh. Balasagyn. master of KNU named after Zh. Balasagyn. Bishkek*

Abstract. *Increasingly relevant in the modern school is the problem of the formation of spelling vigilance. The report discusses the methods of memorization and exercises for memorizing unchecked spellings in the primary grades, the knowledge of which will allow the primary school student to correctly read and write words that do not obey any rules. The article also touches upon the issue of certain methods of memorization necessary for the productive implementation of the professional pedagogical activity of primary school teachers. In order to achieve literate writing, so that the teacher's work with dictionary words is effective, it is necessary to use a variety of methods, techniques, methods that would be more effective for firmly remembering the correct spelling of dictionary words, which are discussed in this article.*

Keywords: *spelling, rules, vocabulary words, spelling vigilance*

Киришүү. «Башталгыч класстардын тил сабагында лексика жана орфографиялык иш» деген тема абдан маанилүү, анткени тилди практикалык түрдө өздөштүрүү үчүн биринчи кезекте белгилүү сандагы сөздөрдү билүү керек. Орфографиялык көрөгөчтүктү калыптандыруу маселеси азыркы мектепте барган сайын актуалдуу болуп баратат. Ошондуктан окуучуларга тилди алгачкы окутууда лексика жана орфоэпиялык көнүгүүлөр негизги орундардын бирин ээлейт. Төрт жылдык окуунун жүрүшүндө башталгыч класстын окуучулары 250-300дөй сөздүн жазуусун жаттап алышы керек, алар эч кандай эрежеге баш ийбейт. Балдарды кантип кызыктыруу, сөз үйрөнүү ишин өзүнө тартуу, өзгөчө татаал сөздөрдү өздөштүрүү процессин натыйжалуураак кылуу мугалимден чоң аракетти жана күчтү талап кылган татаал иш. Бул маселени сөздүк жана орфографиялык иштердин системасы аркылуу чечүүнү туура көрдүк.

Орфографиялык эрежелерге салып текшерүүгө мүмкүнчүлүк болбогон орфографиялар орфографияны үйрөтүү методикасынын эң татаал бөлүмү болуп саналат, анткени текшерилбеген сөздөргө карата жалпылоо болбойт жана алардын орфографиясын эстен чыгарбоо керек.

Окулова Г.Е. «Башталгыч мектепте орус тили сабагында лексика менен иштөө» деген окуу куралында мындай деп жазат: «Үйрөнүлүп жаткан сөздөрдөгү татаал орфографияларды (сейрек учурлардан тышкары) текшерүү мүмкүн болбогондуктан, алардын визуалдык образын механикалык жаттоо үчүн арналган ар кандай ыкмаларды колдонуу зарыл. Психология муну үйрөтөт: сөз визуалдык түрдө канчалык көп кабыл алынса, анын графикалык образы да ошончолук күчтүү эсте калат» [6, 4-б.]. Сөздүн

орфографиясын механикалык жаттоодо колдонулган негизги ыкма – анализаторлордун комплексине таянуу. Б.а. ар бир бейтааныш сөздү эске тутуп калуу үчүн анын кандай жазылганын, окулганын, сүрөтүн жатка билсе, ал сөздү окуучунун туура колдонуусуна шек болбойт.

Жогоруда айтылгандардын негизинде: ар бир башталгыч класстын мугалими тил сабагындагы ишти, окуучу окуу процессинде өз алдынча ойлонууга, анализдөөгө, салыштырууга, жыйынтык чыгарууга үйрөнүшү үчүн уюштурууга тийиш. Ал эми бул үчүн ага сөз байлыгы кең, өнүккөн ырааттуу кеп керек.

Методикалык колдонмолордо орфографиясы такталбаган сөздөрдү өздөштүрүүгө багытталган көнүгүүлөрдүн көптөгөн түрлөрү берилген. Бул сөздөрдүн үстүндө дээрлик бардык башталгыч класстын мугалимдери талыкпай эмгектенишет, бирок дайыма эле оң жыйынтыкка чыга беришпейт. Бул сөздөрдүн орфографиясынын сапаттык ассимиляциясына таасир эткен негизги себептер кайсылар?

Изилдөөнүн методдору. Изилдөөдө бир нече методдор колдонулду. Мисалы,

1) Мектеп практикасында текшерилбеген үндүүлөрдү камтыган сөздөр менен иштөө көбүнчө орфографияны көчүрүү, орфографияны өткөрүп жиберүү, созулма үдүүлөрдү жалгыз жазуу ж.б. Иштин контролдоочу түрлөрүнүн басымдуу болушу каталардын көп болушуна алып келет.

2) Орфографиясы текшерилбеген сөздөрдүн каталары менен иштөө көбүнчө механикалык мүнөзгө ээ жана сөздүн жаңылыш жазууларын кайра-кайра жазууга туура келет, анткени иштин табияты окуучулардын активдүү психикалык ишмердүүлүгүн жокко чыгарат.

3) Сөздүк жана орфографиялык иштер көбүнчө грамматика жана орфографиялык материалдын темасы менен тыгыз байланышта болбойт, андан обочолонуп жүргүзүлөт. Бул сабактын логикалык жүрүшүн бузуп, белгилүү бир теманы үйрөнүүгө бөлүнгөн убакыттын жемишсиз текке кетишине алып келет.

4) Атайын сөздүктөрдү жүргүзүү дайыма эле өзүн актай бербейт. Эреже катары, окуучу сөздүккө бир гана жолу жазып, кайра ага кайрылып келбейт.

Иш ийгиликтуу болушу учун аны туура пландаштыруу өзгөчө маанилүү. Орфографиясы текшерилбеген сөздөрдү ассимиляциялоо үчүн жуманын күндөрү боюнча бөлүштүрүү жана аларды системалуу түрдө кайталоону уюштуруу максатка ылайыктуу. Окуучуларга таанышуу үчүн көп сандагы сөздөрдү сунуш кылбаңыз.

Мугалимдер өтүлүүчү сабактарда окулуп-үйрөнүлүп жаткан материалдарга окуучулардын кызыгуусун арттыра турган жана алардын ой жүгүртүү жөндөмүн өстүрө, активдүүлүгүн, өз алдынчалуулугун камсыз кыла турган ар түрдүү усулдарды, ыкмаларды жана мисалдарды колдонушу абзел [10].

Сөздүк жана орфографиялык материалды туура берүү, аны менен таанышуунун алгачкы этабында ага окуучулардын активдүү көңүлүн буруу чоң мааниге ээ. Демек, сөз менен алгачкы таанышуу кандай уюштурулганынан көп нерсе көз каранды.

Кабыл алынган жана иштетилген маалымат эстутумда сакталышы керек, ал каалаган убакта кайра алынып, иш жүзүндө колдонулушу мүмкүн. Эң эффективдүү жаттоо изилденген материал менен активдүү иш-аракетте болот. Мугалимдин ролу – окуучулар үчүн эмнени кыска убакытка эстеп калуу керек, эмнени түбөлүктүү, эмнени такыр эстен чыгарбоо керек экенин көрсөтүү менен тиешелүү шарттарды түзүү болуп саналат.

Сөздүк жана орфографиялык иш үчүн колдонула турган көнүгүүлөрдүн ар кандай түрлөрүн сунуштайбыз:

1. Жазылышы текшерилбеген сөздөрдүн үстүнөн иштөөдө кичүү окуучулардын интеллектуалдык өнүгүүсүнө багытталган көнүгүүлөр; 2. Сөздүн визуалдык-графикалык образын жаттоого багытталган көнүгүүлөр; 3. Жандуу бирикмелер ыкмасына негизделген лексика-орфоэпиялык иштер; 4. Сөздөрдүн лексика-этимологиялык анализи; 5. Сөздүк диктанттары.

Текшерилбеген орфографиясы бар сөздөрдүн үстүндө иштөөдө кенже окуучулардын интеллектуалдык өнүгүүсүнө багытталган көнүгүүлөр

Мектепке чейинки жана башталгыч мектеп курагындагы балдар тилге жатыктуу болушат. Алар оңой жана каалоо менен жаңы сөздөрдү үйрөнүшөт, ар кандай тилдик конструкцияларды өздөштүрүүсү көп кыйынчылыксыз өтөт. Бирок, тилге болгон шыктуулук, кептин толук өнүгүшү үчүн жагымдуу ички шарттардын айкалышы убактылуу көрүнүш. Тилдин формаларын тез өздөштүрүү мүмкүнчүлүгү жыл өткөн сайын азаят. Кабыл алуу, көңүл буруу, ой жүгүртүү формалары окшош өнүгөт – визуалдык-эффективдүү, визуалдык-сүрөттүү, сөздүк-логикалык.

Окуу мекемесиндеги окуу процесси жана аны жакшыртуунун натыйжалуу жолдору түздөн-түз окуучулардын мотивациясынан көз каранды, анткени мотивдер материалды үйрөнүү жана өздөштүрүү процессинин кыймылдаткыч күчтөрү болуп саналат. Билим алуу мотивациясы – бул инсандын билим алуунун өзүнчө предметине да, бүткүл билим берүү процессине да болгон мамилесин өзгөртүүнүн бир топ татаал жана бүдөмүк процесси. Ошол эле учурда окууга болгон мотивация инсандын өзгөчөлүктөрүнөн жана индивиддин социалдык ролдорунан көз каранды [8].

Ч. Рыспаеванын айтымында, тажрыйба көрсөткөндөй, окуучулардын иш-аракетинин мотивациялык чөйрөсүнүн стихиялуу калыптанышы менен алардын көбүндө натыйжалуу билим алуу үчүн зарыл болгон мотивдер калыптанбайт. Тактап айтканда, мотивациясы жок мугалим окуучуларын шыктандыра албайт. Демек, мектеп

жана мугалимдер окуучулардын иш-аракетинин мотивациялык чөйрөсүн калыптандыруу процессин өз көзөмөлүнө алышы керек [9].

Окуу ишинин бир нече түрүн ар кандай айкалыштарда айкалыштырган атайын көнүгүүлөрдүн жардамы менен (фонетикалык анализ, сөздөрдүн курамы боюнча талдоо, морфологиялык анализ, лексика, орфография, кепти өнүктүрүү ж.б.) окуучулар кайсы сөздү аларын өз алдынча аныкташат. Алар үчүн көнүгүүлөр жана тапшырмалар бир катар маанилүү интеллектуалдык сапаттардын: көңүл буруунун, эс тутумдун, ой жүгүртүүнүн ар кандай түрлөрүнүн, сүйлөөнүн, байкоонун ж.б. окуу процессинин мындай уюштурулушу аны жандантат, балдардын окулуучу предметке болгон кызыгуусун арттырат. Бардык көнүгүүлөр бир нече топторго бириктирилген, алар бирдиктүү функционалдык шарт менен мүнөздөлөт, ар бир топтун өзүнө мүнөздүү өзгөчөлүктөрү бар:

1-топко анын курамындагы тамгалар менен иштөө аркылуу издөө сөздү аныктоону камтыган көнүгүүлөр кирет. Аларды аткарганда балдардын туруктуулугу, көңүл бөлүүсү жана көлөмү, эрктүү кыска мөөнөттүү эс тутуму, сүйлөө, аналитикалык-синтетикалык ой жүгүртүүсү, тез ой жүгүртүүсү өсөт.

2-топ окуучулардын символдор, шифрлер, коддор менен иштөөсүн камтыган көнүгүүлөрдөн турат. Алар абстракттуу ой жүгүртүүнү калыптандырууга жана аны менен бирге интеллекттин бир катар башка сапаттарын өркүндөтүүгө мүмкүндүк берет. Бул жерде да сөздү аныктоодо балдарга жардам берүү боюнча мугалимдин конкреттүү көрсөтмөлөрүн акырындык менен кыскартуу тенденциясы байкалат.

3-топко көнүгүүлөр, тигил же бул жол менен изилденген лингвистикалык материалга тиешелүү. Бул учурда алардын ар тараптуулугу жана пайдалануунун натыйжалуулугу бир кыйла жогорулайт. Окуу материалынын мазмунуна, мугалим сабакта койгон дидактикалык максатка жараша ар кандай варианттар болушу мүмкүн. Мисалы, фонетика боюнча билимди бекемдөөнү максат кылган тапшырмалар.

4-топ окуучулардын башка окуу дисциплиналары боюнча алган билимдерин жаңы сөздү негиздөө процессинде колдонууну камтыган грамматикалык талдоо көнүгүүлөрүнөн турат.

Визуалдык-сүрөттүү ой жүгүртүүнү калыптандыруу боюнча тапшырмаларды аткарып, окуучулар өз позицияларын иш жүзүндө өзгөртпөстөн, тамгалар менен кыймыл-аракеттерди акыл-эс менен аткарышат. Тамгалардын идеалдуу образдары менен операциялар мектеп окуучуларынын интеллектуалдык ийкемдүүлүгүн, өзү менен талашып-тартышып, акыл-эс, далил менен иш-аракет кылуу жөндөмүн өнүктүрүүгө көмөктөшөт.

5-топтун көнүгүүлөрү балдардын окуу демилгесин жана интеллектуалдык активдүүлүгүн жогорулатуу үчүн колдонулат. Алар сабакта колдонулуучу

лингвистикалык материалда семантикалык байланышты өз алдынча орнотуунун же жаңы сөздүн жасалышындагы мыйзам ченемдүүлүктөрдү аныктоонун негизинде жаңы сөздү табуу жана лексика жана орфографиялык иштердин темасын түзүүнү камсыз кылат. Биринчи төрт топтун көнүгүүлөрү сыяктуу эле, бул жерде мугалимдин тактоочу функцияларын акырындык менен кыскартуу принциби ишке ашырылат.

Мындай типтеги тапшырмаларды аткарууда окуучулардын логикалык ой жүгүртүүсү өсөт. Аналитикалык жана синтетикалык жөндөмдөр, көңүл буруунун туруктуулугу, лингвистикалык интуиция, байланышкан жүйөлүү кеп, окуучулар издеген сөздү жөн эле атабастан, ошол эле учурда эң жөнөкөй ой жүгүртүүнү, тыянактарды курат, өз көз карашын далилдөөгө үйрөнүшөт.

Эстутум көнүгүүлөрү: сөздүн визуалдык-графикалык образын түзүү

Методикалык колдонмолордо текшерилбеген орфографиясы бар сөздөрдү өздөштүрүүгө багытталган көнүгүүлөрдүн көптөгөн түрлөрүн көрсөтөт. Бул сөздөрдүн үстүндө дээрлик бардык башталгыч класстын мугалимдери талыкпай эмгектенишет, бирок жыйынтыгы дайыма эле ийгиликтүү боло бербейт. Мугалимдер лексикадагы сөздөр менен иштөө ийгиликтүү болушу үчүн аны туура пландаштыруу, анын ичинде сөзсүз түрдө сөздүн визуалдык-графикалык образын жаттоого багытталган көнүгүүлөрдү жасоону сунушташат. Бул сөздөр менен алгачкы таанышууда мугалим балдарга мындай көрсөтмө берет: «Сөздү өзүнө кылдаттык менен жана үн чыгарып оку»; «Сөздүн маанисин билбесең сура»; «Сөздү муун боюнча окуп, жазып ал»; «Сөздүн эстегенге аракет кылган бөлүгүнүн астын сыз»; «Муундарды муундар менен окугула»; "Бир-бирине байланыштуу бир нече сөздөрдү терип жазгыла, сөз айкаштарын жана сүйлөмдөрдү түзгүлө"; "Сөздүн синонимин, омонимин, антонимин жазгыла"; ж.б.

Лексика жана орфографиялык иштерди жүргүзүүдө орфографиялык билимди өнүктүрүүгө көмөктөшүүчү педагогикалык шарттар ассоциативдик образдарды тандоонун негизинде эксперименталдык түрдө аныкталат: системалуу (сабактан сабакка, класстан класска); окуучулардын сөздүн лексикалык мааниси жана составы жөнүндөгү билимдерин өздөштүрүү жана тереңдетүүгө багытталган көйгөйлүү-издөө мүнөздөгү тапшырмаларды жана оюн формаларын колдонуу; балдардын сүйлөө өнүгүүсүн камсыз кылуучу көнүгүүлөрдүн ар кандай түрлөрүн колдонуу; ассоциативдик сүрөттөрдүн варианттарынын негизинде түзүлгөн маалымдама таблицаларын системалуу пайдалануу.

Ассоциативдик сүрөткө карата талаптар.

Ассоциативдик жаттоо техникасынын негизин окуучулардын активдүү окуу иштери түзөт. Бул ыкма ассоциативдик образдарды түзүү жана колдонуу ыкмалары менен толукталган сөздүк сөздөр менен иштөөнүн салттуу ыкмаларын камтыйт.

Ассоциативдик эс тутум алгоритми кабыл алуунун ар кандай каналдарын координациялоого жардам берет: көрүү, угуу жана кинестетикалык.

Сөздүк түзүү иши балдарга жагат. Алар автордун ролун аткарышат, алар өздөрү жазып же тарткан ассоциативдик образдарды жаратышат. Иштин бул түрү орфографиялык билимди өнүктүрүүгө, жаш окуучулардын чыгармачылык ой жүгүртүүсүн өнүктүрүүгө, тил сабактарына таанып-билүү кызыгуусун калыптандырууга өбөлгө түзөт. Мисалы, аалам сөзүнүн маалымдама таблицасы бул сөздүн орфографиясын визуалдык көрүүчүгө (формалар ассоциациясы) жана угуучулар (бул сөздүн хор менен кайталанышы) үчүн тез эстеп калууга мүмкүндүк берет. Кинестетика үчүн сүйлөм түзүүдө жардам берилет (Незнайка ааламды башына көтөрдү).

Мындай визуалдык метафора окуучунун эмоционалдык эс тутумун козгойт, анын көңүлүн жаттоо объектисине активдештирет жана бул көңүл буруунун тандалма багытын камсыздайт. Ошентип, орфографиялык иш үчүн мотивацияны калыптандыруунун жолдорунун бири - иштин кызыктуу формаларын жана ыкмаларын колдонуу. Сөздүк жана орфографиялык материалды туура берүү, аны менен таанышуунун алгачкы этабында ага окуучулардын активдүү көңүлүн буруу чоң мааниге ээ. Бул жерде ыкманы тандоо абдан маанилүү. Жандуу ассоциациялар методу материалдын жандуу, образдуу берилишине шарт түзүп, окуучулардын фантазиясын активдештирип, ошону менен таанып-билүүчү кызыгуунун өнүгүшүнө шарт түзөт.

Сөздөрдүн лексика-этимологиялык анализи

Адаттагыдай эле тил сабагында лексика жана орфографиялык иштерге убакыт берилет. Бирок окуу китептеринде тема боюнча тапшырмалардын жана көнүгүүлөрдүн конкреттүү системасынын жоктугу таза формалдуу мамилеге алып келет. Көптөгөн сөздөр бала үчүн жаңы. Ошондуктан, кээ бир башталгыч класстардын мугалимдеринин ою боюнча, сөздү жөн эле жаттап алуу эмес, сөздүн түпкү мааниси кенинде пайда боло турган, ага жаңыча сөз берүүдө окуучунун тилдик чыгармачылыгы жемиштүү жана кызыктуу болот. Ушул жоболордун негизинде башталгыч класстын мугалимдери «Сөздөрдүн лексика-этимологиялык анализи» деген темада өз алдынча сабактар системасын сунушташат.

Ар бир эки жумада лексика жана орфографиялык иш боюнча бир сабак берилет. Сабакта сөздөрдүн лексикалык маанилери изилденип, алардын этимологиясы, сөз айкалышуусу, орфографиясы каралат. Көбүнчө кенже окуучунун лексикасынан 7 - 10 сөз. Сабактын темалары ар кандай болушу мүмкүн, мисалы:

1. «Мектеп» (кыз, директор, класс, нөөмөтчү, мугалим, окуучу, фамилия, дептер, карандаш, калемсап).
2. «Аптанын күндөрү» (аптанын бардык күндөрүнүн аталыштары).
3. «Он эки ай» (айлардын аттары), ж.б.

Корутунду. Жыйынтыктап айтканда, жогоруда айтылган жолдордун баарысы жаш окуучулардын сөзгө болгон кызыгуусун арттырууга, тилди өнүктүрүүгө жана алардын чыгармачылык жөндөмдүүлүктөрүн өнүктүрүүгө жардам берет.

АДАБИЯТТАР

1. **Абдыбекова Н.А., Добаев К.Д.** Болочок адисттерди кесиптик жактан даярдоонун педагогикалык шарттары. Электр.ресурс: <https://elibrary.ru/item.asp?id=44312243>
2. **Алгазина Н.Н.** Формирование орфографических навыков: пособие для учителя. – М.: Просвещение, 2013. – 160 с.
3. **Алимбеков А., Ташпынар М.** Окутуунун жалпы методдору. – Б.: КТМУ, 2004. –236 б.
4. **Бекбоев И., Алимбеков А.** Азыркы сабакты даярдап өткөрүүнүн технологиясы. Жалпы билим берүүчү мектептердин мугалимдери жана ЖОЖдун студенттери үчүн . –Б.: Бийиктик. 2011. –192 б.
5. **Жогорку окуу жайдын педагогикасынын негиздери: окуу куралы.** Авторлор коллективи. Жооптуу редактор А.С.Раимкулова. –Б.: КУУнун басмаканасы, 2013.–173 б.
6. **Окулова Г.Е.** Словарная работа на уроках русского языка в начальной школе : Метод. пособие для студентов пед. уч-щ и учителей нач. классов / Г. Е. Окулова. – 2-е изд. – Оса : Росстани, 1993. – 37 с. : ISBN 5-88180-021-4 : Б. ц.
7. **Сулайманова Р.Т.** ЖОЖдордо педагогикалык билим берүүнү жаңылантуу. Известие Кыргызской академии образования. –№1 (50). –132 б., –Б.: 2020
8. **Рыспаева Ч. К.** Учебная мотивация студентов как психолого- педагогическая проблема// Наука и инновационные технологии. №2/2020 (15)- Бишкек,2020,-С.165-173
9. **Рыспаева Ч. К.** Факторы формирования мотивации учебной деятельности у младших школьников// Международный академический журнал «Webofscholar». №6(15), Киев,2017,-С.71-74
10. **Юсупова А. М., Камбарова Н. Р.** Башталгыч мектептердин окуу процессин экологиялык билим жана тажрыйбалардын негизинде өркүндөтүү мүмкүнчүлүктөрү// Наука и инновационные технологии. №2/2020 (15)- Бишкек,2020,-С.249-256

Рецензент: к.п.н.
20.04.2022г.

Рыспаева Ч.К.